

[Aksel Larsen.]

noget galt med, men at det er det kapitalistiske samfundssystem, der har vist sig ikke at have noget perspektiv.

Hvad kriselovene fra forsommeren angår, blev de jo motiveret med valutavanskeligheder, som man hævdede dels var forårsaget af befolkningens alt for store forbrug og dels kun kunne overvindes ved forbrugsbegrænsning. Det er den samme forslidte argumentation, som vi hørte i 1950, i 1951 og i 1954. Hver gang skulle landets nødstedte valuta reddes ved skatter og forbrugsbegrænsning, og hver gang har tilbagevendende kriser vist, at kuren var uegnet. Så er det et spørgsmål, om hestekuren fra forsommeren har hjulpet. Den højtærede statsministers meget forsigtige oversigt over den økonomiske situation og de økonomiske perspektiver tyder ikke på det, valutabalancens tal tyder heller ikke på det, og det hjælper ikke, at det ærede medlem hr. Per Hækkerup forsøger at farve den spagfærdige oversigt, vi fik af den højtærede statsminister, noget mere rosenrød.

Selv om den højtærede statsminister udtrykte sig forsigtigt, lod han dog tydeligt nok forstå, at regeringen er indstillet på at gå videre ad den samme vej som hidtil, idet han talte om at løse investeringsproblemet ved forbrugsbegrænsning bl. a. gennem opsparing, gennem sænkning af omkostningsniveauet — ja, det er jo lønningerne, man tænker på. Det er ildevarslende paroler fra regeringens side under optakten til forhandlingerne om de nye løn- og arbejdsoverenskomster. Jeg forstår så udmærket godt, at venstre og de konservative benytter anledningen til at stille krav til regeringen om, at den skal sikre økonomisk borgfred på arbejdsmarkedet, at vi helst også skal have strejkeforbud, og jeg forstår så udmærket godt, at de radikale bliver ved at ride deres kæphest om tvungen voldgift, som kan forhindre arbejdskonflikter. Men bortset fra at der ikke kan anføres noget sagligt og rimeligt argument for, at arbejderne ikke skulle bruge deres faglige organisationer til at skaffe sig bedre levevilkår og i den givne situation skaffe sig erstatning for det, man snød dem for i 1956 ved statsindgrebet, føler jeg trang til at spørge regeringen og de borgerlige partier, om man ikke synes,

at sporene fra foråret 1956 skræmmer. Var det ikke dengang sådan, at man foretog et i enhver henseende urimeligt og uberettiget overgreb og samtidig håbede på, at det ville arbejderne finde sig i uden alvorlig protest, og var det ikke sådan, at man blev ubehageligt overrasket?

Det viste sig, at indgrebet blev opfattet ikke alene som urimeligt af arbejderne, det var yderst upopulært, men arbejderne gik til aktion imod det, og hvis det er rigtigt, som det er blevet nævnt i denne debat, at der også i den sidste tid er sket en almindelig lønstigning, ja, så skyldes det i allerhøjeste grad, at arbejderne har benyttet de midler, der nu står til deres rådighed, og dels ved hjælp af deres faglige organisationer og overenskomsternes løfteparagrafer o. s. v., dels ved deres organisationer ude på arbejdspladserne skaffer sig mere rimelige lønninger. Jeg tror ikke, man havde haft denne aktive lønbevægelse fra arbejderne side efter den såkaldte overenskomstafslutning i 1956, hvis ikke det var foregået på den måde, det foregik, med statsindgreb, og derfor tillader jeg mig igen at spørge, om man ikke synes, at sporene skræmmer.

Det er naturligvis for tidligt at tale om, hvordan den overenskomstsituation, som vi er inde i, kommer til at forløbe. Jeg har nok set, at visse faglige ledere har snakket om, at det kunne være en udvej at investere visse dele af lønnen i virksomhederne ved aktiekøb. Jeg tror ikke, at denne tanke har chance for at blive synderlig populær blandt arbejderne, og det forekommer mig forbløffende, at folk, der vil være arbejderrepræsentanter og ledere af faglige organisationer, kan tro, at dette vil være nogen vej. Det vil simpelt hen sige, at man giver afkald på en del af lønnen til fordel for kapitalisterne. Man vil naturligvis dels forsøge at lokke med, at det vil løse investeringsproblemet i almindelighed — det synes jeg nu ærlig talt at man burde lade kapitalisterne løse; det er deres samfund og deres virksomheder — og dels vil man lokke med påstanden om, at derved får arbejderne indflydelse på virksomhederne; når de bliver aktionærer, skulle de også få indflydelse. Det får de imidlertid aldeles ikke. Hvis planerne lykkedes, hvis planerne kunne gennemføres, så kan det